

PASIŪLYMAI GERIAMO VANDENS IR NUOTEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAPILDYMU

Nepriklausomas energetikos ekspertas Rimantas Zabarauskas, Buitinių vartotojų sąjunga,

2019 02 26

IVADAS

Tikslu išvengti beprasmių diskusijų apie apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimą. Žemiau pateikiama faktinė apsirūpinimo karštu vandeniu padėtis Vilniaus daugiabučiuose namuose, iš tenai esančių šilumos punktų, kuri iš esmės atitinka situaciją šalyje su labai retomis išimtimis, kur dar apsirūpinama centralizuotai paruoštu karštu vandeniu, kas yra morališkai ir techniškai pasenęs gūdus sovietinių laikų reliktas.

Ir apie kurį, vadovaujantis sveiko proto logika, tikrai neverta diskutuoti.

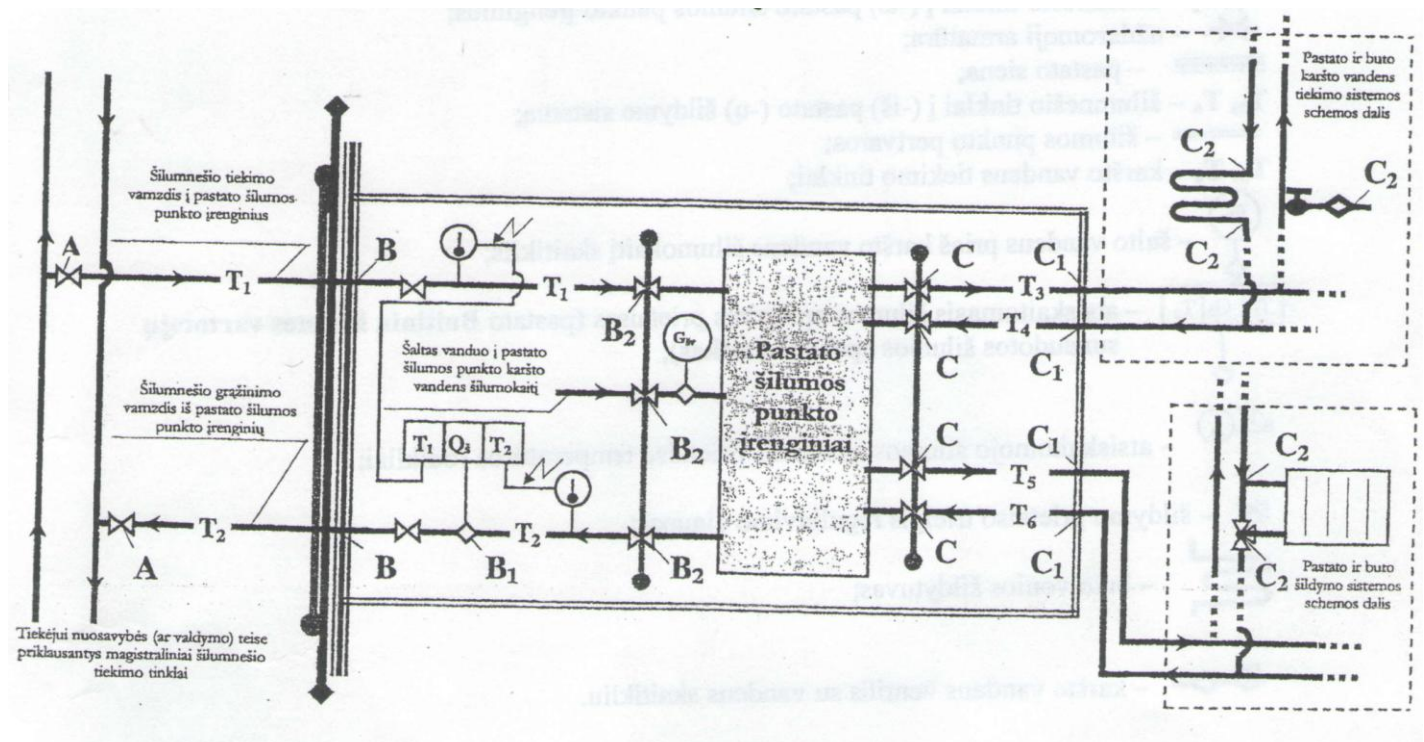
I. Esama padėtis Vilniuje :

Centralizuotai paruošto karšto vandens tiekimas iš grupinių boilerinių buvo pradėtas likviduoti dar 2001 metais (Priedas 1):

Atsižvelgdama į tai, kad karšto vandens vamzdynai nuo grupinių boilerinių iki gyvenamųjų namų visiškai susidėvėję, ir įvertinusi Švedijos konsultacinės kompanijos AF rekomendacijas dėl šilumos mazgų įrengimo gyvenamuosiuose namuose, Vilniaus miesto valdyba nusprendžia:

1. Pritarti SP AB Vilniaus šilumos tinklų siūlymui pakeisti gyvenamųjų namų, kuriems karštas vanduo tiekiamas iš grupinių boilerinių, šilumos ir karšto vandens tiekimo schemą, įrengiant esamuose šilumos punktuose automatizuotus šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginius.

Todėl šiuo metu Vilniuje iš esmės karštas vanduo ruošiamas daugiabučiuose namuose esančiuose šilumos punktuose:

Šilumos vartotojai su šilumos tiekėju yra sudarę **šilumos šildymui ir karštam vandeniui ruošti pirkimo – pardavimo sutartis**.

.Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės nustato, kad sąskaitose už šilumą privalomas rekvizitas:

Butui priskirtas šilumos kiekis karštam vandeniui paruošti

Tokiu būdu daugiabučiuose namuose yra iš esmės realizuotas apsirūpinimo karštu vandeniu be jo tiekėjo būdas

O daugiabučių namų šilumos vartotojai **turi vienintelį** kito apsirūpinimo karštu vandeniu budo pasirinkimą – ruošti karštą vandenį savo butų virtuvėse, šaltą vandenį pasišildant gamtinėmis dujomis arba elektra

Tokiu būdu, vadovaujantis sveiko proto logika, daugiabučiuose namuose, kur įrengti šilumos punktai apie pasirinkimą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą su jo tiekėju reikia pamiršti.

Nes daugiabučiams namams iki įvado tiekiamas **vienas geriamas vanduo**, kuris po to paskirstomas į dvi šakas:

- Šaltas geriamas vanduo.
- Šaltas geriamas vanduo pašildytas karšto vandens ruošimo įrenginiuose.

Jo tiekėjas yra **vienas ir tas pats geriamo vandens tiekėjas**, tiekiantis geriamą vandenį daugiabučių namų vartotojams pagal **viešąsias vartojimo sutartis**.

Tuo tarpu, nors ir galiojantis **Geriamo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymas** nustatė:

2. Karštam vandeniui ruošti patiekto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal pastatę prieš karšto vandens ruošimo įrenginius įrengto atsiskaitomojo geriamojo vandens apskaitos prietaiso rodmenis. Kai geriamasis vanduo tiekiamas karštam vandeniui ruošti daugiabučio namo karšto vandens ruošimo įrenginiuose, geriamojo vandens pirkimo ir pardavimo vieta yra atsiskaitomasis geriamojo vandens apskaitos prietaisas, įrengtas pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2014 m. spalio 31 d. pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme nustatytą kompetenciją priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Tačiau Aplinkos ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija to iki šiol neatliko.

Tai jų dėka vyksta **Valstybinis reketas** – neteikiamos centralizuotai paruošto karšto vandens tiekimo paslaugos mokesčio prievartinis taikymas.

Kas vien Vilniaus šilumos vartotojams kasmet atsieina ~ **3 000 000 €**.

II. Teisinė aplinka

1.LR Konstitucija nustato:

- Valstybė gina vartotojo interesus
- Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms
- Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei.

2.Civilinis kodeksas nustato:

6.189 straipsnis. Sutarties galia

1. **Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią.** Sutartis įpareigoja atlikti ne tik tai, kas tiesiogiai joje numatyta, bet ir visa tai, ką lemia sutarties esmė arba įstatymai.

6.228¹ straipsnis. Vartojimo sutarties samprata ir kitos sąvokos

1. **Vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui,** o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. Šio kodekso nustatytais atvejais vartojimo sutartimis laikomos ir kitos verslininko ir vartotojo sudarytos sutartys.

2. **Vartotojas** – fizinis asmuo, su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais (vartojimo tikslais) siekiantis sudaryti ar sudarantis sutartis.

3. **Verslininkas** – fizinis asmuo arba juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jų padalinys, savo prekybos, verslo, amato arba profesijos tikslais siekiantys sudaryti ar sudarantys sutartis, įskaitant asmenis, veikiančius verslininko vardu arba jo naudai. Juridinis asmuo gali būti laikomas verslininku neatsižvelgiant į jo dalyvių teisinę formą.

4. Šiame skyriuje preke laikomas materialus kilnojamasis daiktas, išskyrus daiktus, kurie yra realizuojami Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka vykdymo proceso metu, ir kitas įstatymų nustatytas išimtis. Elektros energija, vanduo ir gamtinės dujos taip pat laikomi prekėmis, jeigu parduodamas jų ribotas tūris arba nustatytas kiekis. Šio kodekso 6.228⁴ straipsnio tikslais preke laikomas ir nekilnojamasis daiktas, taip pat šilumos ir elektros energija, vanduo, gamtinės dujos.

III. Vartotojų teisių gynimas

Geriamo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatos neturi pažeisti vartotojų teisių sudaryti geriamo vandens pirkimo - pardavimo viešąsias vartojimo sutartis tiesiogiai su jo tiekėju, kaip tai nustato Civilinis kodeksas.

Geriamo vandens tiekėjui turi būti nustatyta pareiga savo lėšomis įrengti geriamo vandens (šalto ir karšto) apskaitos prietaisus daugiabučių namų butuose, paskirstyti geriamo vandens kiekį geriamo vandens vartotojams, **perduoti šilumos tiekėjui geriamo vandens kiekius panaudotus karštam vandeniui ruošti - šilumos, panaudotos karštam vandeniui ruošti, apskaičiavimui ir jos paskirstymui daugiabučio namo butams.**

Jeigu kai kurie geriamo vandens vartotojai neleidžia įrengti, ar nėra galimybių įrengti geriamo vandens apskaitos prietaisus jų butuose, dėl to neturi nukentėti kitų daugiabučio namo geriamo vandens vartotojų interesai.

Todėl siūloma nustatyti taip, **kaip tai yra nustatyta Latvijoje (Priedas 2).**

Siūloma **Geriamo vandens tiekėjų asociacijai** pasirinkti:

a) arba už geriamąjį vandenį atsiskaitoma įvade į namą - pirkimo pardavimo vieta yra įvadinis geriamo vandens apskaitos prietaisas;

b) arba už geriamąjį vandenį atsiskaitoma pagal butų šalto ir karšto vandens apskaitos prietaisus bei šalto vandens apskaitos prietaisą prieš karšto vandens ruošimo įrenginį. Geriamo vandens pirkimo pardavimo vieta tokiu atveju yra "daugiataškė" - butų šalto vandens apskaitos prietaisai (šiandien tik taip ir yra), + butų karšto vandens apskaitos prietaisai + šalto vandens apskaitos prietaisas prieš karšto vandens ruošimo įrenginį.

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai turi būti nustatyta pareiga parengti geriamo vandens kiekio paskirstymo daugiabučio namo geriamo vandens vartotojams metodiką ir metodus, kuriuos privalo taikyti geriamo vandens tiekėjai.

Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nustatyta:

4.1.5. Darbas. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas	Terminas	Vykdytojas
5 Energijos suvartojimo reguliavimo prietaisų šilumos vartotojams ir <u>išmanios apskaitos prietaisų</u> dujų, elektros, šilumos, <u>karšto ir geriamojo vandens vartotojams</u> <u>DIEGIMAS</u>	2020 m. III ketv.	EM, AM

Kas turi būti nustatyta ir įstatymu, nes Aplinkos ministerija šio reikalavimo (diegimas) arba nesuvokia, arba jį tyčia sabotuoja, kaip ir Geriamo vandens ir nuotekų įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų parengimą:

Aplinkos ministerijos pareiškimas:

Atsakydami į Jūsų raštą, informuojame, kad Energetikos ministerija vykdo Energijos suvartojimo reguliavimo prietaisų šilumos vartotojams ir išmanios apskaitos prietaisų dujų, elektros, šilumos, karšto ir geriamojo vandens vartotojams diegimo projektą, kurio metu bus detalčiai išnagrinėtas apskaitos diegimo alternatyvos, šių prietaisų tikslingumas, įtaka sąnaudų kainoms ir t. t.

Aplinkos ministerija nerenka statistikos apie apskaitos prietaisų įrengimą ir jų priklausomumą.

Taip pat ir dėl to, kad tarp geriamo vandens tiekėjo ir geriamo vandens vartotojų nekiltų ginčų dėl šių prietaisų įrengimo.

Savaime suprantama, kad geriamo vandens tiekėjai neturi patirti nuostolių dėl ne jų kaltės (Priedas 3).

Nepriklausomas energetikos ekspertas, Europos vartotojų konsultacinės grupės Energetikos pogrupės narys

Rimantas Zabarauskas

Buitinių vartotojų sąjungos prezidentas

Antanas Miškinis

VILNIAUS MIESTO
VALDYBA

SPRENDIMAS

2001 01 18 Nr. 49V

Vilnius

Dėl grupinių boilerinių naikinimo

Atsižvelgdama į tai, kad karšto vandens vamzdynai nuo grupinių boilerinių iki gyvenamųjų namų visiškai susidėvėję, ir įvertinusi Švedijos konsultacinės kompanijos AF rekomendacijas dėl šilumos mazgų įrengimo gyvenamuosiuose namuose, Vilniaus miesto valdyba n u s p r e n d ž i a:

1. Pritarti SP AB Vilniaus šilumos tinklų siūlymui pakeisti gyvenamųjų namų, kuriems karštas vanduo tiekiamas iš grupinių boilerinių, šilumos ir karšto vandens tiekimo schemą, įrengiant esamuose šilumos punktuose automatizuotus šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginius.

2. Leisti SP AB Vilniaus šilumos tinklams nurašyti nenaudojamas karšto vandens trasas ir netinkamą eksploatuoti grupinių boilerinių įrangą, o nesudėvėtą jų dalį (pagal likutinę vertę) pripažinti bendrovės nuostoliais.

3. Pavesti SP AB Vilniaus šilumos tinklams kartu su SP UAB "Vilniaus vandenys" skelbti automatizuotų šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginių projektavimo konkursą. Projektinė dokumentacija rengiama atskirai, atsižvelgiant į SP AB Vilniaus šilumos tinklų ir SP UAB "Vilniaus vandenys" reikalavimus.

4. Nustatyti, kad:

4.1. 2001 ir vėlesniais metais likviduojamos 77 grupinės boilerinės pagal SP AB Vilniaus šilumos tinklų sudarytą sąrašą (pridedamas), kuris, gavus investicines lėšas, derinamas su SP UAB "Vilniaus vandenys";

4.2. projektavimo darbai vykdomi iš SP AB Vilniaus šilumos tinklų ir SP UAB "Vilniaus vandenys" lėšų;

4.3. automatizuoti šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginiai montuojami, šalto ir termofikacinio vandens įvadai rekonstruojami iš SP AB Vilniaus šilumos tinklų skolintų ar nuosavų lėšų;

Kopija tikra
Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Personalo departamento
Archyvo archyvarė
Janina Gaidienė

4.4. SP AB Vilniaus šilumos tinklų paskolos dalį, panaudotą šalto vandens įvadams rekonstruoti, SP UAB "Vilniaus vandenys" grąžina iš lėšų, gautų už vandens ir nuotėkų šalinimą, pagal SP UAB "Vilniaus vandenys" ir SP AB Vilniaus šilumos tinklų sudarytą paskolos grąžinimo grafiką;

4.5. pastato savininkas arba eksploatuojanti organizacija, atsisakę leisti SP AB Vilniaus šilumos tinklams rekonstruoti šilumos punktą, šilumos ir karšto vandens tiekimo įrangos montavimu pagal nustatyta tvarka parengtą ir suderintą projektą rūpinasi savarankiškai;

4.6. nauji automatizuoti šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginiai ir tiekimo sistemos eksploatuojamos vadovaujantis Vilniaus miesto valdybos 1998 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. 2230V "Dėl Vilniaus miesto valdybos 1998 m. liepos 30 d. sprendimo Nr. 1620V "Dėl rekonstruotų gyvenamųjų namų šilumos punktų eksploatavimo ir atsakomybės ribų nustatymo" dalinio pakeitimo" (priežiūros darbų kaina - 0,09 Lt už 1 kv. m bendrojo (naudingo) ploto).

5. Pripažinti netekusiu galios Vilniaus miesto valdybos 2000 m. birželio 8 d. sprendimo Nr. 1178V "Dėl grupinių boilerinių likvidavimo" 5 punktą.

Meras

Artūras Zuokas

Правила Кабинета министров Латвии № 1013

Порядок расчета владельца квартиры в многоквартирном жилом доме за услуги, связанные с использованием квартирной собственности

19. Если образуется разница между показаниями общедомового счетчика воды и суммой показаний квартирных счетчиков, включая воду, спущенную во время аварии или ремонта (далее – разница потребления воды), то производится перерасчет потребления воды. Владельцы квартир покрывают разницу потребления воды в соответствии с числом квартирных собственности.

19.1. Порядок распределения разницы потребления воды, упомянутый в пункте 19 данных правил, не применяют, **а разницу потребления воды делят в соответствии с числом отдельных собственности между владельцами следующих квартир (если такие в доме есть):**

19.1.1. Которые как минимум три месяца подряд не сдавали показания счетчиков воды.

19.1.2. Которые не установили счетчики воды в отдельных собственности.

19.1.3. Которые повторно не позволили управляющему проверить счетчики, находящиеся в их квартирной собственности, если управляющий предупредил о такой проверке хотя бы за неделю, выслав сообщение на адрес квартиры, в которой планируется проверка счетчиков.

19.1.4. У которых в квартире при проверке счетчиков воды констатировано, что счетчики воды повреждены, не опломбированы или пломбы на них повреждены, или счетчики не верифицированы в течение трех месяцев после истечения срока последней верификации.

21. Если счетчики не установлены ни на вводе жилого дома, ни в каждой отдельной собственности, расчеты производятся в соответствии с условиями договора на поставку соответствующей услуги.

22. Общий объем воды, рассчитанный на владельцев квартир, не должен превышать объем воды, поставленной в дом.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliui
Kopija:
Lietuvos Respublikos Aplinkos ministrui

2018-05-11 Nr. 51

DĖL EKONOMINIŲ PASEKMIŲ, PERDAVUS KARŠTO VANDENS TIEKIMO VEIKLĄ GERIAMOJO VANDENS TIEKĖJAMS

Pranešame, kad Lietuvos vandens tiekėjų asociacija, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės perduotu Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 (toliau – Įstatymas) 1, 3, 6, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 34, 35, 38 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 34¹, 35¹ straipsniais projektu (toliau – Projektas), atliko preliminarinius skaičiavimus kokias ekonomines pasekmes turės Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos siūlymas priimti politinį sprendimą perduoti geriamojo vandens tiekėjams karšto vandens gamybos ir tiekimo daugiabučių namų gyventojams funkcijas.

EKONOMINIAI DUOMENYS:

1. Gyventojams patiekama apie 70,0 mln. kub. m šalto vandens per metus, iš kurių apie 35,0 mln. kub. m šalto vandens sunaudojama karštam vandeniui ruošti.
2. Šalto vandens komerciniai nuostoliai daugiabučių pastatų vidaus tinkluose sudaro 10,5%, viso šalto ir karšto vandens nuostoliai – 21,0 %.
3. Šalto vandens nuostoliai karštam vandeniui ruošti siekia apie 6,25 mln. kub. m arba apie 14,2 mln. Eur per metus.
4. Geriamojo vandens tiekėjų metinės pajamos siekia 183,5 mln. Eur, aptarnaujamų gyventojų skaičius – 2,14 mln., ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos – 35,2 mln. Eur, visas ilgalaikis turtas – 1,5 milijardo Eur.

PLANUOJAMO POLITINIO SPRENDIMO TRŪKUMAI IR YDOS:

1. Ignoruojami Lietuvos Aukščiausiojo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismų išaiškinimai, kad karštas vanduo yra nauja prekė, pagaminama iš 3 žaliavų rūšių: šalto vandens, šilumos energijos ir elektros energijos. Karštas vanduo yra energija ir, kad šilumos (karšto vandens) tiekėjas privalo atsakyti už karšto vandens tiekimo kokybę, apskaityti su tuo susijusias sąnaudas ir gauti atlygį.
2. Iš esmės naikinami skirtumai tarp 1-ojo ir 2-ojo apsirūpinimo karštu vandeniu būdai, kai šilumos (karšto vandens) tiekėjas parduoda centralizuotai paruoštą karštą vandenį, kadangi visą tiekiamą karštą vandenį apskaitys, parduos ir atlygį gaus geriamojo vandens tiekėjas. Geriamojo vandens tiekėjas bus įpareigotas parduoti prekę (karštą vandenį), kurios negamina. Geriamojo vandens tiekėjas patirs ir visus karšto vandens gamybos ir tiekimo nuostolius, o šilumos tiekėjas gaus atlygį už šilumos energiją, apskaitytą įvade, t.y. butų gyventojams pagal metodiką paskirstydamas apmokėti visą į daugiabutį namą patiektą šilumos energiją, įskaitant šilumos energiją karštam vandeniui ruošti, karšto vandens temperatūrai palaikyti ir sistemos cirkuliacijai palaikyti, įskaitant gyvatuko šildymą.
3. Sprendimas įpareigos pardavinėti prekę, kurios geriamojo vandens tiekėjas negamina, su visomis „išplaukiančiomis“ atsakomybės pasekmėmis dėl karšto vandens kokybinių reikalavimų vykdymo (nepertraukiamo karšto vandens tiekimo ir t.t.).

4. Jeigu šis sprendimas bus įsiteisintas Įstatyme, tokia karšto vandens gamybos, apskaitos ir nuostolių priskyrimo geriamojo vandens tiekėjui praktika bus vienintelė ne tik Baltijos šalyse, bet ir Europoje.

5. Siūlomas politinis sprendimas yra lygiavertis nepagrįstai ir nepasiteisinusiai Ūkio ministerijos iniciatyvai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-12-31 nutarimui Nr. 1507, pagal kurį šaltas ir karštas vanduo nuo 1998-01-01 apskaitomas daugiabučių pastatų viduje (pagal butų skaitiklius).

BŪSIMOS POLITINIO SPRENDIMO EKONOMINĖS PASEKMĖS GERIAMOJO VANDENS TIEKĖJAMS

1. Geriamojo vandens tiekėjų komerciniai pardavimo nuostoliai padidės 2 kartus: vidutiniškai bus apie 21,0% arba apie 14,2 mln Eur.

2. Bus patiriamos papildomos išlaidos karšto vandens apskaitai įrengti. Viso daugiabučiuose pastatuose eksploatuojama apie 850,0 tūkst. vnt. šalto vandens skaitiklių, šios apimtys padidės apie 2 kartus ir sieks apie 1,7 mln. vnt. Vieno skaitiklio kaina 12,0 Eur, t.y. reikės investuoti vien į skaitiklių įsigijimą apie 10,2 mln. Eur.

3. Dvigubai padidės skaitiklių priežiūros kaštai.

4. Geriamojo vandens tiekėjai privalės didinti abonentų tarnybų darbuotojų skaičių bei išplėsti abonentų tarnybų materialinį aprūpinimą.

5. Geriamojo vandens tiekėjai privalės taikyti du pardavimo mokesčius šaltam ir karštam vandeniui. Vidutinis šalto vandens abonentinis mokestis (t. y. pastovus mokestis, kurį gyventojai moka nepriklausomai nuo geriamojo vandens suvartoto kiekio) yra 2,0 Eur.

6. Atsiręs pagrįsta būtinybė investuoti į daugiabučių pastatų vidaus tinklus ir karšto vandens ruošimo įrenginius siekiant mažinti (stabilizuoti) karšto vandens netektis ir tiekiamo karšto vandens parametrų išlaikymą pastatų viduje.

7. Manytina, kad realiai geriamojo vandens tiekėjų sąnaudos augs ne mažiau kaip 10 %.

Pažymėtina, kad padidėjusios sąnaudos bus įtraukiamos į geriamojo vandens kainą. Taigi šias sąnaudas apmokės sąžiningai besitvarkančios daugiabučių namų savininkų bendrijos (perkančios geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti pagal įvadinių geriamojo vandens apskaitos prietaisų, įrengtų prieš karšto vandens ruošimo įrenginius, rodmenis), individualių namų gyventojai, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigos, smulkusis verslas.

Asociacijos prezidentas

Bronius Miežutavičius

